

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมยุคปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาประเทศของทุกประเทศในโลกที่ผ่านมา เป็นผลจากการพัฒนารูปแบบเดิม คือ การพัฒนาแบบแนวทางตะวันตก ซึ่งยังมุ่งผลของการพัฒนาด้านวัตถุ เทคโนโลยี มากกว่าการพัฒนาจิตใจและคุณภาพของคน ทำให้มีการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพอย่างไม่มีขีดจำกัด แทนการใช้แรงงานคน ก่อให้เกิดการว่างงาน มลภาวะเป็นพิษ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ประชากรโลกขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มจำนวนมากขึ้นจนยากแก่การควบคุม แต่ทรัพยากรโลกมีจำนวนจำกัด ภาวะการณ์แย่งชิงการใช้ทรัพยากรจึงเกิดขึ้นเป็นผลทำให้ สภาพสังคมที่เป็นอยู่จากการพัฒนาแบบตะวันตก เกิดปัญหาทางสังคมอย่างมากมาย เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจน ปัญหาความแออัดของประชากร ปัญหาโสเภณี ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และที่สำคัญมากที่สุดขณะนี้ คือ ปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติด นับว่าเป็นปัญหาที่มีสถานการณ์รุนแรงมาก สืบเนื่องจากการขยายตัวของปัญหาแอมเฟตามีน และสารระเหยว่ามีการใช้กันมากในเขตเมืองก็มีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า ยาเสพติดที่แพร่ระบาดอ้อมมีหลายชนิด คือ เฮโรอีน ผีน กัญชา แอมเฟตามีน สารระเหย และวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ฯลฯ (ธีระศักดิ์ พูลคัลยา. 2538 : 20)

จะเห็นได้ว่าปัญหาของยาเสพติดนั้น มีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน และมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรวดเร็วไม่ต่างไปจากการแพร่กระจายของข่าวสารที่รวดเร็วในยุคของข้อมูลสารสนเทศ จนรัฐบาลของแต่ละประเทศในโลกต้องร่วมมือกันหามาตรการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ทั้งนี้เพราะลักษณะสำคัญของปัญหายาเสพติดคือ ขนาดและระดับความรุนแรง รวมทั้งความยุ่งยากซับซ้อนของปัญหาจะขยายตัวจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม โดยลูกกลมเข้าสู่ชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตจากเกษตรเป็นอุตสาหกรรม และเปลี่ยนจากชุมชนชนบทเป็นชุมชนเมือง จนกล่าวได้ว่า เกือบจะไม่มีประเทศใดในโลก ที่ปลอดจากการคุกคามของภัยยาเสพติด (อัญปิยา บุรินทราภิบาล. 2537 : 2)

ยาเสพติดเป็นสารที่มีฤทธิ์ ทำให้ผู้เสพมีอาการทางประสาท ยาเสพติดบางชนิดอาจออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หรือหลอนประสาท ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณการเสพยามากขึ้นเรื่อย ๆ จนยากต่อการเลิกเสพยา (ดำรง วาสนะสมสิทธิ์. 2535 : 27)

จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544 : 15) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของยาเสพติดไว้โดยในประเทศไทยนั้น มีการมองเห็นความสำคัญของปัญหา ยาเสพติดจนต้องมีการป้องกันและปราบปราม เท่าที่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ปีพุทธศักราช 1903 ได้เกิดปัญหาสำคัญของยาเสพติด คือ ทหารถ้าไม่สูบบุหรี่จะไม่กล้าลงรบ ราษฎรถ้าไม่สูบบุหรี่จะไม่ยอมทำมาหากิน จึงต้องมีการออกมาตรการป้องกันปราบปรามเป็นครั้งแรก เรียกว่า "กฎหมายลักษณะโจร" ว่า ผู้สูบบุหรี่กินฝิ่น ขายฝิ่น นั้น ให้ลงพระราชอาญาจหนักหนา ธิราชบาทให้สิ้นเชิง ทเวณบกสามวัน ทเวณเรือสามวัน ให้จำใส่คุกกว่าจะอดได้ แล้วให้เรียกเอาทานบนแก้ตัวญาติพี่น้องไว้ แล้วจึงปล่อยตัวผู้สูบบุหรี่ ขายกินฝิ่น ออกจากโทษ (ไชยยศ เหมะรัชตะ. 2537 : 27)

ต่อมา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เริ่มมีชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีทางการค้า และในส่วนี้ ได้มีการนำเอาฝิ่นเข้ามาสูบและจำหน่ายในประเทศไทยแพร่หลายมากขึ้น พระองค์จึงทรงออกมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ พระราชบัญญัติเรื่องฝิ่นและสักเลข จุลศักราช 1186 ห้ามการค้าขายและการสูบบุหรี่ ทำให้ฝิ่นเริ่มหายากและมีราคาสูงขึ้น จนกระทั่งชาวจีนต้องมีการขอสุมหาแหล่งซุกซ่อนฝิ่นไว้ตามหัวเมืองชายทะเล เพื่อทำหน้าที่คอยรับฝิ่นจากเรือสำเภาที่มาจากประเทศจีน และลำเลียงเข้ามาจำหน่ายในเมืองหลวง คนจีนกลุ่มนี้เรียกในสมัยนั้นว่า กลุ่มฮังยี่ แต่ทางการจะปราบปรามอย่างหนัก แต่ก็ไม่สามารถยุติการลักลอบค้าฝิ่นได้

จนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงเห็นว่าการควบคุมฝิ่นและป้องกันผู้เสพยาฝิ่นรายใหม่ รวมทั้งหลีกเลี่ยงการต่อสู้กับพวกฮังยี่ และป้องกันเงินตราหลังไหลออกนอกประเทศ รวมทั้งสามารถเก็บภาษีฝิ่นหารายได้เข้ารัฐ จึงได้ทรงอนุญาตให้ออกกฎหมายห้ามคนไทยสูบบุหรี่ ส่วนคนจีนสูบได้และมีการจดทะเบียนควบคุมร้านค้าขายฝิ่นและรายชื่อผู้สูบบุหรี่

ต่อมาในสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงภัยอันตรายของปัญหาฝิ่น จึงมีพระราชประสงค์ให้มีการเลิกสูบบุหรี่ภายในประเทศแบบค่อยเป็นค่อยไป และการเก็บภาษีฝิ่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้นเมื่อมีการลักลอบนำฝิ่นเถื่อนเข้ามาจำหน่าย และไม่มีผู้ได้รับเป็นเจ้าภาษีที่จะเสียให้กับรัฐอย่างถูกต้อง ทางรัฐจึงนำไปดำเนินการเอง

โดยจัดตั้งเป็นกรมหลวงเมื่อปี พ.ศ. 2449 รวมทั้งเริ่มมีการปราบปรามฝิ่นเถื่อนอย่างจริงจัง จนกระทั่งการลักลอบขายฝิ่นต้องพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม โดยทำมาในรูปแบบยารักษาโรค เรียกว่ายาอี และมีการนำมอร์ฟีนเข้ามาจำหน่ายในร้านขายยาของชาวต่างประเทศซึ่งเปิดจำหน่าย ยาอยู่ในประเทศไทย รัฐบาลจึงสั่งห้ามนำมอร์ฟีนเข้าประเทศในปี พ.ศ. 2451 และรัฐบาลได้ แก้ปัญหา โดยจัดตั้งโรงงานต้มและบรรจุฝิ่นเอง จนกระทั่งถึงปลายรัชกาลที่ 5

ในสมัยพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติมอร์ฟีนและโคเคอิน พุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช 2464 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2465 เนื่องจากในขณะนั้นมี ทั้งฝิ่น อนุพันธ์ฝิ่น ใบโคคา และเกลือที่ประกอบขึ้นจากใบโคคา ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เริ่มมีการจัดระเบียบการค้าฝิ่น โดยมีการบังคับให้ร้านฝิ่นนำฝิ่น มาขายคืนแก่เจ้าพนักงานเป็นจำนวนร้อยละ 40-60 ของเนื้อฝิ่นที่มีอยู่ และรัฐจัดเป็นร้านจำหน่าย ของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครและบางมณฑล ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อำนวยมหิดล รัชกาลที่ 8 ได้เริ่มมีปัญหายาเสพติดสลับซับซ้อนหลายรูปแบบ จนต้องมีการออก พระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 เพิ่มเติม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2501 รัฐบาลโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 ให้เลิกเสพและจำหน่ายฝิ่นทั่วราชอาณาจักร ความว่า "การเสพฝิ่นเป็นที่น่ารังเกียจของ สังคม และเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยอย่างร้ายแรง จึงได้ประกาศคณะปฏิวัติให้เลิกการเสพ และจำหน่ายฝิ่นโดยเด็ดขาดทั่วราชอาณาจักร" (เสริน ปุณณะนิตานนท์, 2517 : 17)

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน ประสบกับปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการเป็นพื้นที่ผลิต พื้นที่การค้า พื้นที่แพร่ระบาด และเป็นพื้นที่ทางผ่านของยาเสพติด และจำนวนการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลสถิติของสำนักงานป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (2544 : 18) มีดังนี้

1. จากจำนวนประชากรทั้งประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 12 - 65 ปี จำนวน 44,664,700 คน จำนวนประชากรที่ใช้ยาเสพติด จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ ดังนี้
 - จำนวนประชากรที่เคยใช้ยาเสพติด มีจำนวนทั้งสิ้น 7,312,200 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 16.4 จากจำนวนประชากรทั้งหมด
 - จำนวนประชากรที่เคยใช้ยาเสพติดในช่วง 1 ปี มีจำนวน 1,942,100 คน หรือคิด เป็นร้อยละ 4.3 จากจำนวนประชากรทั้งหมด

- จำนวนประชากรที่เคยใช้ยาเสพติดในช่วง 30 วัน มีจำนวน 998,700 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.2 จากจำนวนประชากรทั้งหมด

2. เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรที่ใช้ยาเสพติดในช่วง 30 วัน จำแนกตามพื้นที่ พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดมากที่สุด คือ 586,900 คน แต่เมื่อคิดอัตราต่อประชากรในพื้นที่ 1,000 คน พบว่า ภาคใต้มีอัตราผู้ใช้ต่อประชากร 1,000 คนสูงถึง 49 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กรุงเทพฯ มีจำนวนประชากร 90,400 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 10 คนต่อประชากร 1,000 คน

ปริมณฑล มีจำนวนประชากร 43,100 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 24 คนต่อประชากร 1,000 คน

ภาคเหนือ มีจำนวนประชากร 64,600 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 7 คนต่อประชากร 1,000 คน

ภาคกลาง มีจำนวนประชากร 82,600 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 10 คนต่อประชากร 1,000 คน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนประชากร 486,900 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 30 คนต่อประชากร 1,000 คน

ภาคใต้ มีจำนวนประชากร 281,100 คน หรือคิดเป็นผู้ใช้ยาเสพติด 49 คนต่อประชากร 1,000 คน

นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลสถิติจำนวนผู้ติดยาเสพติดจากประเภทของคดี และจำนวนของกลางที่จับกุมได้ทั่วประเทศของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2544 จะเห็นได้ว่ามีการจับกุมยาเสพติดเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2543 มีการจับกุมยาบ้าได้ 83.9 ล้านเม็ด ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 มีการจับกุมได้ถึง 93.9 ล้านเม็ด ตามตารางสถิติที่ 1.1 และ 1.2

ตารางที่ 1.1

สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศของสำนักงาน ป.ป.ส.แสดงน้ำหนัก
ของกลาง (กิโลกรัม) จำแนกตามชนิดยาเสพติด ปี 2541 - 2544

ปี พ.ศ.	เฮโรอีน	ยาบ้า	เอ็กซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชาแห้ง	สารระเหย
2541	541	3,012 ประมาณ 33.4 ล้านเม็ด	1 ประมาณ 5,917 เม็ด	1,739	5,890	599
2542	404	4,518 ประมาณ 50.2 ล้านเม็ด	5 ประมาณ 21,794 เม็ด	2,056	14,684	4,141
2543	384	7,555 ประมาณ 83.9 ล้านเม็ด	18 ประมาณ 72,182 เม็ด	1,575	10,322	455
2544	475	8,452 ประมาณ 93.9 ล้านเม็ด	17 ประมาณ 67,326 เม็ด	2,319	10,921	360

ตารางที่ 1.2

สถิติผลการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศของสำนักงาน ป.ป.ส.
แสดงจำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องหา ปี 2541 - 2544

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
2541	193,124	212,477
2542	203,208	220,290
2543	221,892	237,519
2544	200,067	212,643

จะเห็นได้ว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นในสมัยรัฐบาลปัจจุบัน คือ รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดให้นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายที่สำคัญในการเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็งในการบริหารประเทศ โดยพรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 สถานการณ์ยาเสพติดโดยทั่วไป พิจารณาจากสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติดมี ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อน มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย กำลังซื้อลดลง ประชาชนว่างงานและบางคนต้องหนีไปพึ่งยาเสพติด รัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ประชาชนรู้จักหลักการพึ่งตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

ด้านสังคม ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน มีช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบท การหมกมุ่นอยู่กับงาน จนทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลส่วนใหญ่มักจะเป็นไปแบบผิวเผิน วัฒนธรรมไทยมีวัดและเสพยาเสพติดเพราะขาดการดูแลจากครอบครัว

ด้านการเมือง พรรคไทยรักไทยได้ใช้กลยุทธ์การตลาดนำการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรณรงค์เสียงเลือกตั้งด้วยนโยบายพิกัดนี้เกษตร 3 ปี ตั้งกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท 30 บาทรักษาทุกโรค และการจัดตั้งธนาคารประชาชนจนได้รับความนิยมจากประชาชน ด้วยเหตุที่รัฐบาลมีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร ทำให้เป็นผลดีต่อเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้สามารถกำหนดนโยบายการปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบันด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้ันโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี.[http // www.Thai.gov.go.th](http://www.Thai.gov.go.th))

1. เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

2. ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมาย ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

3. สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศนานาประเทศเพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ

4. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมายพร้อมกันนี้รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดและฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาเสพยาเสพติดนั้น รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งระบบซึ่งในระหว่าง พ.ศ. 2541 - 2544 การดำเนินงานเกี่ยวกับด้านการแก้ปัญหาเสพยาเสพติดยังเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างทักษะให้กับเยาวชน โดยใช้แนวคิดการดำเนินงานแบบผสมผสานทั้งด้านการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การดำเนินงานชัดเจนและดำเนินงานในลักษณะองค์รวม มีการสร้างเครือข่ายการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ร่วมกัน และในปัจจุบัน พ.ศ. 2546 รัฐบาลโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร) ได้มีนโยบายที่จะเอาชนะยาเสพติดให้ได้ภายใน ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งจะเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นไป โดยจะต้องดำเนินการปราบปรามให้ได้ผลเป็นรูปธรรมเมื่อครบกำหนด 3 เดือน คือ วันที่ 30 เมษายน 2546

ซึ่งในส่วนนี้จะกล่าวถึงด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หากจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความมาตรการที่สำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ, 2530 : 27)

1. **ด้านการป้องกัน** การดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" (Immunity) ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ โดยไม่หันไปพึ่งยาเสพติดหรือใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับตัวเอง ตลอดจนช่วยป้องกันปัญหานี้แก่ครอบครัวและสังคมด้วย วิธีดำเนินงานด้านการป้องกันจะเน้นที่ การให้การศึกษา การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการจัดกิจกรรมทางเลือก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของประชากรในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เป็นสำคัญ การใช้มาตรการในการป้องกันอาจ

กระทำได้หลายประการ เช่น การให้ข่าวสารและความรู้ด้านสุขศึกษาในเรื่องยาเสพติด การประชาสัมพันธ์ให้รู้ถึงคุณและโทษของยาเสพติดตามสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมทั้งการโฆษณาทางโปสเตอร์หรือแผ่นปลิวต่าง ๆ การกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาต่าง ๆ จัดหน่วยงานเพื่อรณรงค์ป้องกันการติดสิ่งเสพติดของเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งจัดหน่วยประสานงานการป้องกันยาเสพติดระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กับกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อดำเนินการป้องกันการติดยาเสพติดให้เยาวชนทั่วประเทศ

2. ในด้านการปราบปราม หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในด้านการปราบปรามปราบปรามยาเสพติด เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่างแรงสืบสวนจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดรายใหญ่ ตลอดจนสืบสวนหาเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดและผู้ลักลอบจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีการจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดทั่วประเทศนับตั้งแต่ปี 2520 - 2543 พบว่า จำนวนคดีเพิ่มขึ้น 15 เท่า จาก 11,803 คดี ในปี พ.ศ. 2520 เป็น 187,815 คดี ในปี 2543 จำนวนผู้ต้องหาเพิ่มขึ้น 16 เท่า จาก 12,187 คน ในปี พ.ศ. 2520 เป็น 201,928 คน ในปี พ.ศ. 2543 ส่วนในปี พ.ศ. 2544 ช่วง 6 เดือนแรกมีการจับกุมคดียาเสพติดรายใหญ่ที่สำคัญ ซึ่งมีของกลางมากกว่า 100,000 เม็ด จำนวน 31 คดี รวมยาบ้าทั้งหมด 27,377,015 ล้านเม็ด ปริมาณเม็ดยาบ้าจำนวนมากเกิดขึ้นจากการจับกุมคดีใหญ่ 2 คดี ได้แก่การจับบนเรือประมงจังหวัดระนอง เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2544 ได้ยาบ้า 7,798,000 เม็ด เฮโรอีน 254 ก้อน น้ำหนัก 126 กิโลกรัม และคดีที่จังหวัดตาก ในช่วงเดือนเมษายน อีก 13 ล้านเม็ด สำหรับในปี 2543 ที่ผ่านมามีคดีรายใหญ่ที่สำคัญจำนวน 84 คดี รวมยาบ้าที่จับได้ประมาณ 48 ล้านเม็ด นอกจากนี้รัฐได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามและดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดดังนี้คือ

2.1 ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ของผู้ค้ายาเสพติด กฎหมายลักษณะการฟอกเงิน การเพิ่มอัตราโทษผู้ค้ายาเสพติดที่มีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต

2.2 มาตรการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินคดียาเสพติด เนื่องจากคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นคดีที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ การลงโทษก็รุนแรง ผู้ต้องหาจึงมักใช้อิทธิพลในทุกด้านเพื่อให้ตนพ้นจากการกระทำผิดและไม่ต้องรับโทษ โดยเฉพาะการใช้อิทธิพลทางการเงิน จึงมักจะมีปัญหาอยู่เสมอว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมักจะไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย

เพื่อให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้นำมาตรการต่าง ๆ มาใช้ คือ

2.2.1 การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ดำเนินการให้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2527 ในระเบียบนี้ ได้กำหนดการประสานความร่วมมือในเรื่องการสืบสวน การจับกุมระหว่างเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจกับเจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในเรื่องการตรวจค้น และการควบคุมตัวผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวน การรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินคดียาเสพติดในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและในชั้นกรมราชทัณฑ์

2.2.2 สร้างมาตรฐานในการใช้ของกลางยาเสพติด เป็นวัตถุประสงค์ในคดีเสพติด พยานวัตถุที่สำคัญ คือ ของกลางที่เป็นยาเสพติด การลงโทษจึงขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของสารบริสุทธิ์ของยาเสพติดชนิดนั้น ๆ การตรวจของกลางยาเสพติดจึงควรทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้กล่าวหา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงดำเนินการให้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจ จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ พร้อมทั้งอำนาจหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์ วิธีการปฏิบัติในเรื่องการส่งของกลาง การตรวจรับของกลางของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลการตรวจพิสูจน์ และการเก็บรักษาของกลางระหว่างการตรวจพิสูจน์ และภายหลังการตรวจพิสูจน์

2.2.3 มาตรการสร้างความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดและสนใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด จึงได้ใช้มาตรการต่าง ๆ คือ มาตรการโดยจ่ายเงินสินบนให้แก่ประชาชนที่สามารถให้ความร่วมมือกับทางการ โดยการแจ้งความหรือชี้เบาะแสดังกล่าวสามารถจับกุมคดียาเสพติดได้ และมาตรการจ่ายเงินรางวัลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนและจับกุมคดียาเสพติด

3. ด้านการบำบัดรักษา หลังจากที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศให้เลิกการสูบฝิ่นทั่วราชอาณาจักรเมื่อปี พ.ศ. 2501 และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันกำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยาในขณะนั้น โดยกรมการแพทย์ให้การรักษาในการถอนพิษยา และกรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบด้านการพักฟื้นและการช่วยเหลือสงเคราะห์ ซึ่งนับเป็นมาตรการแรกของการบำบัดรักษา ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (กปส.) ขึ้นเพื่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการ

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั่วราชอาณาจักร แต่การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดก็ยังไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นนั้น ต้องหมอดวาระการทำงานตามการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล ประกอบกับสภาพปัญหายาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมียาเสพติดชนิดใหม่เกิดขึ้น ผู้ติดยาเสพติดมีมากขึ้นมาตรการที่ใช้แก้ปัญหาได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมียาเสพติดชนิดใหม่เกิดขึ้น ผู้ติดยาเสพติดมีมากขึ้นมาตรการที่ใช้แก้ปัญหาไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ ดังนั้นในปี 2519 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขึ้น มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ โดยกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ 4 ด้าน คือ ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ด้านการควบคุมพืชเสพติด ด้านการปราบปราม และด้านการป้องกัน และประสานงานทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ พิจารณากำหนดนโยบายดูแลกำกับให้หน่วยงานปฏิบัติดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด สำหรับการดำเนินงานด้านบำบัดรักษา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการในการดำเนินงาน และได้วางนโยบายดังกล่าวบรรจุไว้ในแผนบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

การดำเนินงานบำบัดรักษามี 2 ระบบ คือ "ระบบสมัครใจ" กรมการแพทย์ (กระทรวงสาธารณสุข) เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน และ "ระบบต้องโทษ" กรมราชทัณฑ์ (กระทรวงมหาดไทย) สำนักงานคุมประพฤติ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ (กระทรวงยุติธรรม) และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง (กระทรวงยุติธรรม) รับผิดชอบการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2532 : 25) และในปัจจุบันนี้ ยังไม่มีใครทราบตัวเลขที่แท้จริงของผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย แต่ประมาณการครั้งล่าสุดโดยข้อมูลของสำนักงาน ป.ป.ส. (2544 : 17) ระบุถึงการประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 10 - 11 มีนาคม 2544 ว่ามีผู้ติดยาเสพติดราว 300,000 คน ในจำนวนนี้มีผู้สมัครใจเดินเข้าไปในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนเพื่อขอรับการบำบัดราว 86,603 ราย ที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูในเรือนจำและทัณฑ์สถานของกรมราชทัณฑ์อีก 27,843 คน ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กซึ่งมี 34 แห่งทั่วประเทศ ในส่วนเกี่ยวกับคดียาเสพติดขณะนี้ไม่มีเด็กและเยาวชนอยู่ประมาณ 56,002 คน

ปัจจุบัน ปัญหาการติดยาเสพติดถือว่าเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น ในแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติจึงได้กำหนดให้มีโครงการป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติดขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นกรมการแพทย์มีหน่วยงานที่ให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่นเพิ่มขึ้น แม้จะประสบปัญหาเรื่องงบประมาณการก่อสร้างในระยะแรกก็ตาม แต่เมื่อก่อสร้างเสร็จและเปิดดำเนินการ ปรากฏว่ามีประชาชนมากมายหลั่งไหลกันมาบำบัดรักษาจนเกินขีดความสามารถของศูนย์จะรับได้ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานด้านยาเสพติดเสียใหม่ โดยหันมาเน้นการป้องกันมากขึ้น

4. ในด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อทดแทน การปลูกฝิ่นและกัญชาในภาคเหนือ นั้นเป็นที่ทราบกันดีว่า พื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำอันเป็นเขตติดต่อระหว่าง 3 ประเทศ คือ ไทย ลาว พม่า นั้น เป็นแหล่งปลูกฝิ่นที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากสภาพดิน ฟ้า อากาศเหมาะสำหรับการปลูกฝิ่น นอกจากนี้ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณภาคเหนือและบริเวณใกล้เคียงก็มีการปลูกฝิ่นกันเป็นส่วนใหญ่ และมีอัตราการติดฝิ่นสูงด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้มีพระราชดำริจัดโครงการให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น แล้วหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจแทน เช่น ปลูกถั่วลิสง แอปเปิล สตรอเบอร์รี่ สาลี่ ข้าว ถั่วแดง และไม้ดอกเมืองหนาวต่าง ๆ โดยในระยะแรก ได้ดำเนินการหาตลาดให้ด้วยการประเมินผลโครงการดังกล่าว ปรากฏว่าได้ผลเกินความคาดหมายไว้มาก ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น การปลูกพืชทดแทนการปลูกกัญชาซึ่งมีมากที่สุดยังไม่ปรากฏว่าได้มีการเริ่มโครงการ แต่อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปีรัฐบาลยังคงทุ่มเทกำลังและงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกกวาดล้างตัดทำลายการลักลอบปลูกกัญชาอยู่ตลอดมา แต่ยังคงพบว่ามีผู้ลักลอบปลูกกัญชาในป่าทึบอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2530 : 16)

จากมาตรการการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ในส่วนนี้จะเน้นศึกษาถึงการป้องกันและปราบปราม ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะการมุ่งสืบสวนจับกุมแหล่งผลิตและเส้นทางลำเลียงซึ่งเป็นต้นตอสำคัญของปัญหา ซึ่งมีแหล่งผลิตตามจังหวัดแนวชายแดนของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่าและลาว จากข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ประจำปี 2544 ระบุว่า ยาเสพติดส่วนใหญ่โดยเฉพาะยาบ้าจะลำเลียงมาจากทางภาคเหนือผ่านผู้ค้าด้านจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีกัญชาบางส่วนลำเลียงมาจากประเทศลาว ด้านจังหวัดเลยและนครพนม

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูงเป็นอันดับที่ 9 ของภาคเหนือ (สำนักงาน ป.ป.ส. 2544 : 27) และจากข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบูรณ์ (2545 : 8) ระบุไว้ว่า จังหวัดเพชรบูรณ์ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 15 องศา 20 ลิปดา ถึง 17 องศา 10 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 40 ลิปดา ถึง 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก ส่วนกว้างที่สุดของจังหวัดจากด้านตะวันออกถึงด้านตะวันตกกว้าง 55 กิโลเมตร ส่วนที่ยาวที่สุดจากด้านเหนือถึงด้านใต้ ยาว 296 กิโลเมตร อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 114 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 12,668.416 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,917,760 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และ 21 รวม 346 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดเลย
ทิศตะวันออก	ติดจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดจังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดพิจิตร

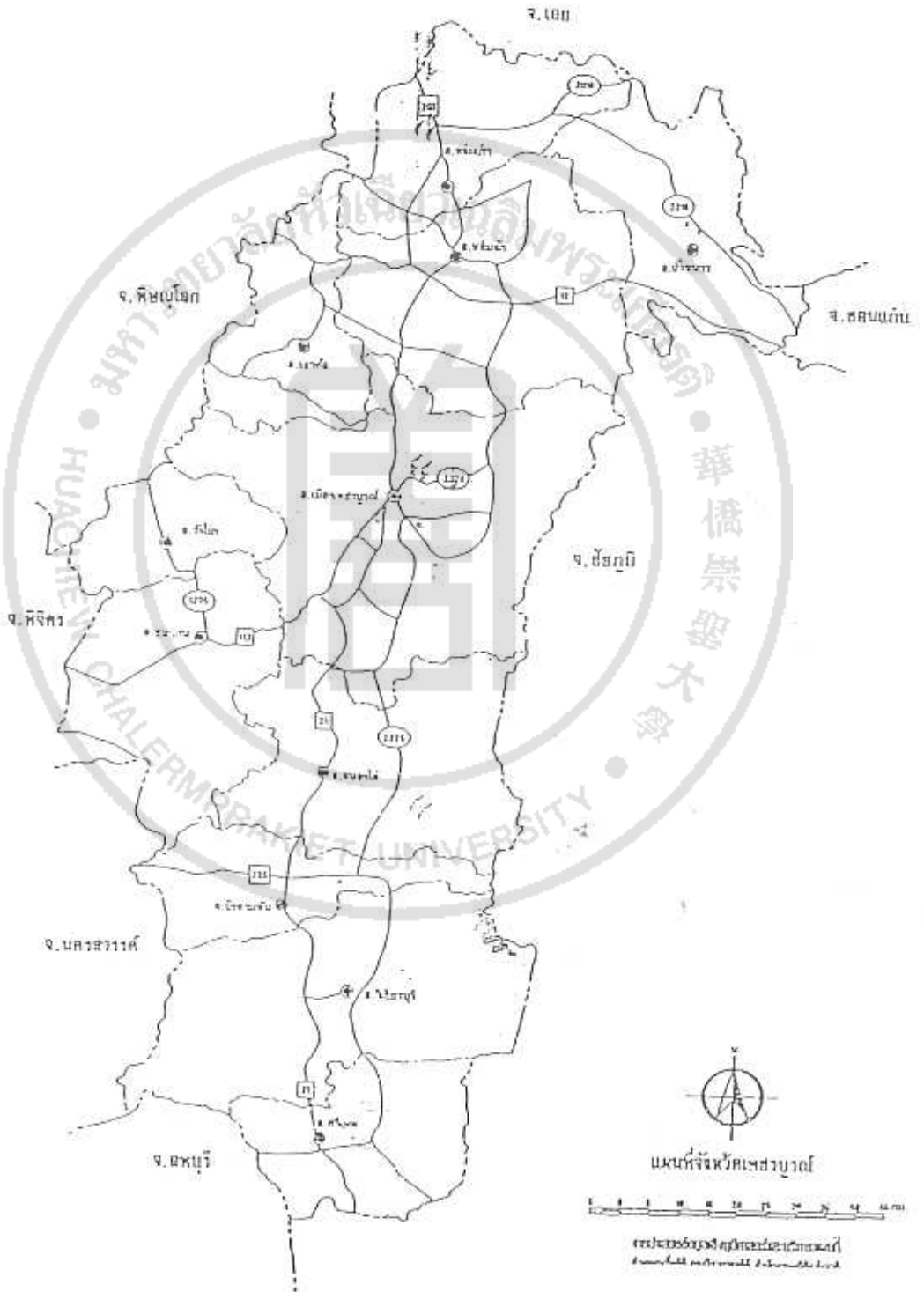
ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์มีเทือกเขาสลับซับซ้อนล้อมรอบ ประกอบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ 1 เป็นเทือกเขาที่อยู่ทางทิศตะวันตก และเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 เป็นเทือกเขาที่อยู่ทางทิศตะวันออก โดยมีที่ราบแบบแอ่งกระทะอยู่ระหว่างเทือกเขาทั้ง 2 มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสำคัญของจังหวัด ไหลผ่านที่ราบตอนกลางจากทิศเหนือสู่ทิศใต้

ลักษณะการปกครอง

การแบ่งส่วนราชการระดับภูมิภาค ปี 2544 จังหวัดเพชรบูรณ์แบ่งออกเป็น 11 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า อำเภอชนแดน อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอศรีเทพ อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ และอำเภอวังโป่ง แบ่งเป็น 117 ตำบล และ 1,301 หมู่บ้าน ดังที่ปรากฏในแผนภูมิที่ 1.1

แผนภูมิที่ 1.1 แผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์

การแบ่งส่วนราชการของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์

ตั้งตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธรในระดับตำบลและอำเภอ รวมกันทั้งหมดมี 18 สถานี ดังนี้

1. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง
2. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มสัก
3. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหล่มเก่า
4. สถานีตำรวจภูธร อำเภอน้ำหนาว
5. สถานีตำรวจภูธร อำเภอเขาค้อ
6. สถานีตำรวจภูธร อำเภอชนแดน
7. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวังโป่ง
8. สถานีตำรวจภูธร อำเภอหนองไผ่
9. สถานีตำรวจภูธร อำเภอบึงสามพัน
10. สถานีตำรวจภูธร อำเภอวิเชียรบุรี
11. สถานีตำรวจภูธร อำเภอศรีเทพ
12. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านตัว
13. สถานีตำรวจภูธร ตำบลท่าพล
14. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านโคก
15. สถานีตำรวจภูธร ตำบลดงขุย
16. สถานีตำรวจภูธร ตำบลชนนเข้เสียง
17. สถานีตำรวจภูธร ตำบลพุดเตย
18. สถานีตำรวจภูธร ตำบลบ้านกลาง

ผลการจับกุมคดียาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นได้ว่าการปราบปราม และจับกุมยาเสพติดของจังหวัดเพชรบูรณ์ในปี พ.ศ. 2544 มีการแพร่ระบาดของยาบ้าที่จับกุมได้ ถึง 1,819,030 เม็ด กัญชาสด 217,537 กัญชาแห้ง 14,623 กรัม ฝิ่นดิบ 721 กรัม ตัดฟันไรฝิ่นคิด เป็นฝิ่นของกลางที่ถูกทำลาย 186,000 กรัม (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3
สถิติการจับกุมคดียาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวน	ประเภทของยา														เบ็ดเสร็จ																
			ประเภทยาสูบ				ประเภทยาเสพติด				ประเภทยาพิษ				อื่น		รวม		เบ็ดเสร็จ														
ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม													
1	สภ.ต.เมือง	416	511	1	46	55	35	58	282	324	25	68			50	58	1,091	40	41	46	326	412	14,911										
2	สภ.ต.หนองบัว	511	568	21	5	90	119	28	335	385	21	21	1	3,520	22	23	937	9	9	11	479	535	61,051										
3	สภ.ต.ชนบท	201	278	2	23	27	6	12	135	143	94	81	16	5	56,489	31	1,657	5	0	164,800	16	18	212	12,392									
4	สภ.ต.วังน้ำเขียว	66	84	3	1	16	30	38	42	42	8	9	2	2	112	18	1,187				50	65	2,832										
5	สภ.ต.เขาค้อ	237	255	4	6	7	9	16	54	62	157	151	2	2	5,000	2	116	1	2,000	11	12	238	422,201										
6	สภ.ต.ชนบท	103	149	3	2	14	36	11	22	53	84	21	21	5	7	31,169	3	82		18	16	77	121	2,365									
7	สภ.ต.วังน้ำเขียว	109	117	1	1	11	16	8	10	59	84	27	23	3	2	116,100	7	8,028		5	5	94	103	1,395									
8	สภ.ต.หนองบัว	232	258			20	21	26	108	127	82	81			8	10	333				207	231	3,645										
9	สภ.ต.วังน้ำเขียว	253	310	3	3	36	42	1	1	182	228	34	32		8	9	42				13	13	232	286	1,509								
10	สภ.ต.วังน้ำเขียว	72	67			23	29	3	3	28	37	15	15	3	3	1,650	6	10	134			5	5	56	66	511							
11	สภ.ต.วังน้ำเขียว	120	147			45	52	3	3	51	61	21	21	1	7	2	5				3	3	113	140	858								
12	สภ.ต.วังน้ำเขียว	59	70					2	2	44	55	23	13		2	4	3				10	10	57	56	345								
13	สภ.ต.วังน้ำเขียว	107	142			20	28	12	17	50	81	15	15		3	4	2				1	1	103	137	21,907								
14	สภ.ต.วังน้ำเขียว	93	151			2	6	6	20	75	116	7	7		13	17	67				4	4	76	130	1,289,223								
15	สภ.ต.วังน้ำเขียว	84	114			6	7	2	4	52	79	24	24		4	5	9				20	20	60	89	318								
16	สภ.ต.วังน้ำเขียว	125	158			12	16	4	7	76	98	34	25		8	6	57				34	35	63	115	2,953								
17	สภ.ต.วังน้ำเขียว	63	80	1	1	2	3	4	8	22	27	34	23	1	1	2,500	7	42		6	6	8	8	47	44	333							
18	สภ.ต.วังน้ำเขียว	84	107	3	3	18	24			64	72	8	3	3	1,000	6	38				1	1	33	2	82	85	2,60						
รวม		3,037	3,566	42	27	377	516	186	279	1,727	2,057	705	677	27	217	537	200	222	14,620	8	1	164,000	27	28	721	3	58	262	264	273	2,502	3,021	1,810,033

แม้จะมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกประเภทค่อนข้างสูง และทางเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งในแต่ละอำเภอได้จัดชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะ เพื่อเน้นประสิทธิภาพในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมายังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์มีความสนใจที่ทำการศึกษาด้านการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสถานีดำรวจภูธรทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อที่จะทราบผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีดำรวจภูธรแต่ละแห่งในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ซึ่งผลที่ได้นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยทางวิชาการแล้ว ยังเป็นประโยชน์ของทางราชการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไขและปรับปรุงในการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนแผนและมาตรการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านยาเสพติดและสภาพภูมิประเทศในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาศักยภาพของหน่วยงานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
4. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของจังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประจำสถานีดำรวจภูธรแต่ละแห่งในทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

เสพ หมายถึง การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือมีอาการติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งสามารถตรวจสอบและแสดงผลได้ตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผลิต หมายถึง เพาะ ปลูก ผสม ปูรง แปรรูปภาพ เปลี่ยนรูปโดยการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และมีความหมายรวมถึงการแบ่งบรรจุหรือรวบรวมบรรจุด้วย

จำหน่าย หมายถึง ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยนให้

การป้องกัน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อมิให้มีการเสพยาเสพติด การป้องกันอาจทำได้โดยวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การลดปริมาณของยาเสพติดในท้องตลาด การใช้กฎหมาย และการปราบปราม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ด้วยวิธีการลดความต้องการยาเสพติด ด้วยวิธีการควบคุมสภาพแวดล้อมในสังคม

การปราบปราม หมายถึง การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด เช่น การใช้มาตรการทางกฎหมายกำหนดว่า การเสพเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และกฎหมายกำหนดว่า การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การผลิต การจำหน่ายการนำเข้า การครอบครอง การให้ให้ผู้อื่นเสพ รวมตลอดถึงการสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

มาตรการ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่เป็นกลไกของรัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติด หมายถึง บุคคลที่เสพหรือให้ยาหรือสารเคมีที่เมื่อเสพหรือใช้แล้ว ทำให้เกิดผลเสียหายทำให้ตนเองผิดปกติไปจากเดิม เช่น มีอาการหวาดกลัว ระแวงสูง ร่างกายทรุดโทรมเป็นที่รังเกียจของคนทั่วไป

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดในลักษณะต่าง ๆ เช่น ประเภทของยาเสพติด และความร้ายแรงของยาเสพติด

การศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดและสาเหตุการติดยาเสพติด หมายถึง สภาพของกลุ่มผู้ติดยาเสพติด เช่น สภาพในครอบครัว สภาพในหมู่เพื่อน และประเภทของยาเสพติดที่ติด

แหล่งการซื้อขายยาเสพติด หมายถึง แหล่งที่ผู้ติดยาเสพติดจะได้ยาเสพติดมาเสพ เช่น จากเพื่อนฝูง จากเอเยนต์ และจากผู้ขายใกล้บ้าน

พฤติกรรมกาเสพยาเสพติด หมายถึง ยาเสพติดที่เสพก่อนเข้ารับการรักษานับจำนวนครั้งที่ได้เคยเสพยาแล้ว และค่าใช้จ่ายในการเสพยาเสพติดต่อเดือน

การบำบัดรักษาการติดยาเสพติด หมายถึง จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการรักษาสาเหตุที่ผู้ติดยาเสพติดกลับไปเสพอีก รวมทั้งความมั่นใจและตั้งใจที่จะเลิกเสพยาของผู้ติดยาเสพติด

การแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด หมายถึง ความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดผู้ติดยาเสพติด ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่รักษาให้นายขาดจากยาเสพติดไม่ได้ มาตรการที่ควรนำมาใช้ในการป้องกันยาเสพติด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด

ป.ป.ส. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งมีหน่วยงานสาขาอยู่ทั่วประเทศ

ชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานในด้านการป้องกันหรือปราบปรามยาเสพติดในแต่ละสถานีตำรวจ มีกำลังอยู่ระหว่าง 8 -10 นาย โดยแบ่งแยกหน้าที่ทำงานด้านมวลชนสัมพันธ์เพื่อหาข่าวและแนะนำความรู้ด้านยาเสพติดเป็นการปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติดส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งมีหน้าที่สืบสวนจับกุมปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพยาเสพติด

พื้นที่เสี่ยง หมายถึง พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูง โดยใช้สถิติการจับกุมและจำนวนของกลาง เป็นดัชนีชี้วัด เช่น ในพื้นที่เสี่ยงมากจะมีสถิติการจับกุมในคดีพร้อมของกลางเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานต่อนโยบายรัฐบาล ตลอดจนแผนและมาตรการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านยาเสพติด
2. ได้ทราบถึงสถานการณ์ยาเสพติดและลักษณะภูมิประเทศในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. ได้ทราบถึงการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในจังหวัดเพชรบูรณ์

4. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของจังหวัดเพชรบูรณ์

5. ได้ใช้เป็นแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหายาเสพติด และเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สำหรับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบูรณ์

